

09.02.2015

Kj/3

§ 140

V 25.2.2015, Sj / Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite terveysreiteistä

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Arja Karhuvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite (allekirjoitettu)
- 3 Aloitteen liite

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuutta toteuttaa merkittäviä terveysreittejä kaupunkitilaan ja puisto- ja ranta-alueille. Nämä liikkumiseen ja kansanterveyden edistämiseen ohjaavat monimuotoiset liikkumisreitit yhdistäisivät kulttuurista, nähtävyyksiä, maisemia ja kävelypolkuja karttaan merkityiksi kokonaisuuksiksi.

Kaupunginhallitus toteaa liikuntalautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoihin viitaten, että terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen panostetaan monin keinoin. Kaupungin strategiaohjelman yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä liikkumisen edistäminen ja liikkumattomuuden vähentäminen. Liikuntalautakunnan hyväksymän liikuntastrategian yksi keskeinen tavoite on terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen.

Liikuntavirasto ylläpitää lähes 200 km ulkoilureittejä ja erilaisia kuntoratoja. Niiden suunnittelussa on pyritty huomiomaan eri käyttäjäryhmiä.

Ikääntyneille suunnattu Citykävely on järjestetty vuosittain vuodesta 2006 lähtien liikuntaviraston ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä. Kyseessä on kävelytapahtuma, jolla pyritään tekemään kävelyreittejä tunnetuksi. Tapahtuman muina tavoitteina ovat liikkuminen, mukava yhdessäolo ja uusiin ihmisiin tutustuminen. Samalla saa tietoa terveystoimen ja kävelyn merkityksestä toimintakyvyn ylläpitäjänä ja parantajana. Tapahtumassa alueelle suunnitellaan ja maastoon merkitään yksi tai kaksi eripituista reittiä, jotka ovat esteettömiä liikkua myös apuvälineiden kanssa. Reitit voivat kulkea alueen nähtävyyksien kautta (rakennusnähtävyys, näköalapaikka, museo, luontonähtävyys, muistomerkki, patsas tms.). Tapahtuma on tavoittanut viime vuosina 500–1 000 ikääntynyttä liikkujaa.

Liikuntaviraston ja sosiaali- ja terveystoimen välillä on tehty yhteistyötä väestön liikkumisen edistämiseksi myös mm. Maunulan esteetön liikuntapolku -hankkeessa. Liikuntavirastossa työstetään parhaillaan Esteettömästi ulkoilemaan Helsingissä -esitettä, johon kootaan Maunulan kuntopolun, Taavetinpuiston, Talin perhepolun ja Puumerkki-luontopolun tiedot. Esitteen tavoite on tehdä reittejä tunnetuksi.

Liikuntavirasto tekee lisäksi yhteistyötä useiden kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen kanssa toteutettavissa kävelytapahtumissa, kuten syksyllä 2014 järjestetyssä Suomen Reumaliiton Walking Day -maaottelukävelyssä.

Uusimpana hankkeena liikuntavirasto on osallistunut kotiseutupyöräreittien kehittämistyöhön. Reitit esittelevät eri kaupunginosien historiaa, luonto- ja kulttuurinähtävyyksiä ja tekevät tutuksi kaupungin eri alueiden ominaispiirteitä. Kotiseutupyöräreiteillä voi tutustua kaupunginosaan pyöräillen joko yksin tai ryhmissä. Karttoja on laadittu koko kaupungin alueelta 29 kappaletta, ja reittien pituudet (10–30 km) on merkitty karttoihin. Uusimpina syyskuussa 2014 julkaistuja reittejä ovat Helsingin Olympialaiset 1952 -kotiseutupyöräilyreitti (nro 28) ja erityisesti Keskuspuiston 100-vuotisjuhla varten suunniteltu pyöräilyreitti nro 29, joka on julkaistu myös mobiilisti selaimella toimivana kartta- ja pelisovelluksena.

Terveysreitti Visbyssä, johon aloitteessa viitataan, on monella tapaa verrattavissa Helsingin Citykävely-tapahtumaan ja kotiseutupyöräreitteihin. Molemmissa esitellään paikallisia nähtävyyksiä ja kohteita, joihin reitin varrella voi tutustua.

09.02.2015

Kj/3

Liikkumisreittien suunnittelussa apuna on myös pääkaupunkiseudun palvelukartta. Palvelukartalta kävijä voi valita itselleen sopivan esteettömyysprofiilin (esim. liikuntaesteinen tai kuulovammainen), jonka mukaan kartalta saa ohjeen, miten toivottuun paikkaan tai ulkoilemaan parhaiten pääsee. Palvelukartalle on mahdollista merkitä erilaisia reittejä, ja liikuntavirasto tulee lisäämään niitä kuluvan vuoden alkupuolella.

Liikunnalla ja kulttuuritoimintaan osallistumisella tiedetään olevan monenlaisia myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Kaupunki tarjoaa jo tällä hetkellä monipuoliset mahdollisuudet liikkumiseen. Liikuntaviraston ylläpitämät reittiverkostot edistävät helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia, ja kaupunki on mukana monenlaisessa kumppanuustoiminnassa kansanterveyden parantamiseksi. Sosiaali- ja terveystieteiden toiminnassa kannustetaan helsinkiläisiä liikkumaan ja hyödyntämään kaupungin ylläpitämää monipuolista palvelutarjontaa. Stadin ikäohjelmassa on noussut esiin, etteivät kaupungin palvelut kautta linjan ole kovin hyvin kuntalaisten tiedossa. Tämä koskee myös liikuntapalveluja. Tulevina vuosina tulee keskittyä mm. olemassa olevien reittien ja muiden liikuntapalveluiden tunnetuksi tekemiseen

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite (allekirjoitettu)
- 3 Aloitteen liite

Tiedoksi: Muutoksenhakukielto, valmistelu

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Liikuntalautakunta 13.11.2014 § 188

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi lausunnon valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. merkittyjen liikkumis-/ terveystieverkostojen toteuttamista koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin liikuntavirasto panostaa monin keinoin terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kaupungin strategiassa sekä liikuntalautakunnan hyväksymässä liikuntastrategiassa painotetaan liikkumisen edistämistä kaupungissa. Liikuntastrategian yksi keskeinen tavoite on terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen.

Liikuntavirasto ylläpitää lähes 200 km ulkoilureittejä ja kuntoratoja. Virasto on pyrkinyt huomiomaan eri käyttäjäryhmiä reiteillä. Esimerkiksi Talin perhepolku on suunniteltu helppokäyttöiseksi reitiksi, jossa koko perhe voi liikkua yhdessä.

Ikääntyneille suunnattu Citykävely on järjestetty vuosittain vuodesta 2006 lähtien liikuntaviraston ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä. Kyseessä on kävelytapahtuma, jolla pyritään tekemään tunnetuksi alueen kävelyreittejä. Tapahtuman muina tavoitteina ovat lisäksi liikkuminen, mukava yhdessäolo ja uusiin ihmisiin tutustuminen. Samalla saa tietoa terveysliikunnan ja kävelyn merkityksestä toimintakyvyn ylläpitäjänä ja parantajana. Tapahtumassa alueelle suunnitellaan ja maastoon merkitään yksi reitti tai kaksi eripituista reittiä. Yksi helppo n. 0,5 km:n ja toinen haastavampi n. 3 km:n pituinen reitti. Reitit tulee suunnitella siten, että ne ovat esteettömiä liikkua myös apuvälineiden kanssa. Helpoilla reiteillä tulee välttää korkeuseroja. Haastavammilla reiteillä korkeuseroja voi olla, kunhan esteetön liikkuminen mahdollistuu. Reitit voivat kulkea alueen nähtävyyksien kautta (rakennusnähtävyys, näköalapaikka, museo, luontonähtävyys, muistomerkki, patsas tms.). Tapahtuma on tavoittanut viime vuosina 500–1000 ikääntynyttä liikkujaa.

Liikuntavirastossa työstitään parhaillaan esitettä, Esteettömästi ulkoilemaan Helsingissä. Esitteeseen kootaan Maunulan kuntopolun, Taavetinpuiston, Talin perhepolun ja Puumerkki luontopolun tiedot. Esite tehdään opinnäytetyönä yhteistyössä Rakennusviraston, Miina Sillanpään Säätiön, Haaga-Helian ja liikuntaviraston kesken. Esitteen tavoite on tehdä reittejä tunnetuksi.

Liikuntavirasto tekee yhteistyötä useiden vammais- ja kansanterveysjärjestöjen kanssa toteutettavissa kävelytapahtumissa, kuten syksyllä 2014 järjestetyssä Suomen Reumaliiton Walking Day – maaottelukävelyssä.

Uusin hanke, jonka kehittämistyöhön liikuntaviraston on osallistunut, on kotiseutupyöräreitit. Helsingin kotiseutupyöräilyreitit kannustavat

09.02.2015

Kj/3

omatoimiseen lähiliikuntaan. Reitit esittelevät eri kaupunginosien historiaa, luonto- ja kulttuurinähtävyyksiä sekä tekevät tutuksi kaupungin eri alueiden ominaispiirteitä. Kotiseutupyöräreiteillä voi tutustua Helsingin kaupunginosien eri kohteisiin pyöräillen joko yksin tai ryhmissä. Karttoja on laadittu koko Helsingin alueelta 29 kappaletta. Reittien pituudet (10 – 30 km) on merkitty karttoihin. Reittejä on mahdollista pyöräillä oman tahdin, kiinnostuksen ja kunnon mukaan. Samalla saa hyödyllistä arkiliikuntaa - jo 15 minuutin pyöräily edistää kuntoa ja terveyttä. Uusimpina syyskuussa 2014 julkaistuja reittejä ovat: Helsingin Olympialaiset 1952 kotiseutupyöräilyreitti (28) ja erityisesti Keskuspuiston 100-vuotisjuhla varten suunniteltu pyöräilyreitti nro 29, joka on myös julkaistu mobiilisti selaimella toimivana kartta- ja pelisovelluksena.

Konsultaatio Ruotsin Sydän- ja keuhkosairauksien keskusliittoon toi esille, että terveysreittien tavoitteena on ollut kehittää reittejä, joilla sydän- ja keuhkosairauksia potevat voivat turvallisesti liikkua.

Terveysreitti Visbyssä, johon aloitteessa viitataan, on monella tavalla verrattavissa Helsingin City-kävely tapahtumiin sekä kotiseutupyöräreitteihin. Molemmissa esitellään paikallisia nähtävyyksiä ja kohteita, joihin reitin varrella voi tutusta. Toisessa kuljetaan jalan ja toisessa pyöräillen.

Terveysreitit nähdään liikuntavirastossa myönteisenä asiana. Liikuntavirasto näkemyksen mukaan Helsingissä on jo vastaavanlaista kumppanuustoimintaa, jossa liikuntavirasto on jo mukana. Stadin ikäohjelmassa, jonka valmistelussa liikuntavirasto on ollut mukana, on noussut esiin, etteivät kaupungin palvelut kautta linjan ole kovin hyvin kuntalaisten tiedossa. Sama koskee myös liikuntapalveluja. Tulevina vuosina tulee keskittyä mm. olemassa olevien reittien ja muiden liikuntapalveluiden tunnetuksi tekemiseen.

Pääkaupunkiseudun palvelukarttaa on kehitetty vuoden 2014 ajan ja uusi palvelukartta korvaa vanhan palvelukartan alkuvuonna 2015. Palvelukartalta kävijä voi valita mm. itselleen sopivan esteettömyysprofiilin (esim. liikuntaesteinen ja kuulovammainen), jonka mukaan henkilö saa kartalta ohjeen, miten hän pääsee parhaiten toivomaansa paikkaan tai ulkoilemaan. Palvelukartalle on mahdollista merkitä erilaisia reittejä ja liikuntavirasto tulee lisäämään niitä vuoden 2014 ja 2015 alun aikana.

Käsittely

13.11.2014 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

09.02.2015

Kj/3

Esittelijä muutti ehdotustaan lisäämällä loppuun seuraavanlaisen uuden kappaleen:

Pääkaupunkiseudun palvelukarttaa on kehitetty vuoden 2014 ajan ja uusi palvelukartta korvaa vanhan palvelukartan alkuvuonna 2015. Palvelukartalta kävijä voi valita mm. itselleen sopivan esteettömyysprofiilin (esim. liikuntaesteinen ja kuulovammainen), jonka mukaan henkilö saa kartalta ohjeen, miten hän pääsee parhaiten toivomaansa paikkaan tai ulkoilemaan. Palvelukartalle on mahdollista merkitä erilaisia reittejä ja liikuntavirasto tulee lisäämään niitä vuoden 2014 ja 2015 alun aikana.

Esittelijä

osastopäällikkö
Stefan Fröberg

Lisätiedot

Arja Eloranta, hallintosihteeri, puhelin: 310 87902
arja.eloranta(a)hel.fi
Stefan Fröberg, osastopäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.11.2014 § 378

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. merkittyjen liikkumisreittiverkostojen toteuttamista koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Liikunta ja ulkoilu ovat tärkeitä terveyden, hyvinvoinnin ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämisessä. Helsingin strategiaohjelman yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä liikkumisen edistäminen ja liikkumattomuuden vähentäminen. Myös sosiaali- ja terveystieteiden strategiasuunnitelmaan sisältyy väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen periaate. Sosiaali- ja terveystieteiden toiminnassa kannustetaan helsinkiläisiä liikkumaan ja hyödyntämään kaupungin ylläpitämää monipuolista palvelutarjontaa.

Sosiaali- ja terveystoimen ja liikuntatoimen välillä on tehty yhteistyötä väestön liikkumisen edistämiseksi mm. Maunulan esteetön liikuntapolku-hankkeessa. Samoin lähiliikuntaolosuhteita on kehitetty hallintokuntien välisessä yhteistyössä. Parhailaan valmistellaan sosiaali- ja terveystieteiden vetämänä poikkihallinnollista, yhteisvastuullista lihavuuden ehkäisy- ja hoidon toimenpideohjelmaa. Hallintokunnat tuottavat omat ehdotuksensa ohjelman toimenpiteiksi.

09.02.2015

Kj/3

Aloitteessa ehdotettiin osana liikkumisreittiverkostoa kulttuurin ja taiteiden kytkemistä liikkumisreitille. Sosiaali- ja terveystoimi tekee yhteistyötä kulttuuritoimen kanssa. Sosiaali- ja terveystoimella ja kulttuuritoimella on yhteinen työntekijä vahvistamassa kulttuurin ja taiteen asemaa osana sosiaali- ja terveysviraston palveluja. Kulttuurin yhdistäminen liikkumisreittiverkoston on mahdollista, mutta se edellyttää yhteistyön tehostamista hallintokuntien välillä. Järjestökumppanuudet nähdään arvokkaina sosiaali- ja terveysvirastossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että aloite yhteisestä liikkumisreittiverkostosta on hyvä, mutta sosiaali- ja terveysviraston toimialaan ei ensisijaisesti kuulu erilaisten liikuntapalvelujen kehittäminen, liikuntapaikkojen investoinnit ja liikkumisreittiverkostojen ylläpitäminen. Liikkumisreittiverkoston kehittäminen liittyy myös kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun. Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että viraston budjettiin ei ole sisällytetty budjettivarausta tämän tyyppiseen toimintaan.

Mikäli Helsingin kaupungin liikkumisreiteistä vastuussa oleva taho päätyy kehittämään aloitteessa mainittuja liikkumisreittejä, voi sosiaali- ja terveysvirasto antaa suunnitteluvaiheessa sisällöllistä oman alan asiantuntemusta yhteiseen kehittämistyöhön.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Liikunnalla ja kulttuuritoimintaan osallistumisella tiedetään olevan monenlaisia myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Helsingin kaupunki tarjoaa jo tällä hetkellä monipuoliset mahdollisuudet liikkumiseen ja valittavissa on monenlaisia vaihtoehtoja. Erilaiset liikkumisreittiverkostot edistävät helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi